

OBSAH

Úvod	2
1. Strategická, návrhová časť.....	4
1.1. SWOT analýzy	4
1.2. Problémová analýza.....	8
1.2.1. Dotazníkový prieskum medzi občanmi	9
1.3. Stanovenie cieľov.....	11
1.4. Strategický cieľ.....	12
1.5. Špecifické ciele	12
2. Akčný plán	17
2.1. Rozpracovanie akčného plánu obce	18
2.1.1. Potenciálne zdroje financovania	21
2.2. Merateľné ukazovatele – monitoring	28
2.3 Princípy koncentrácie podporných nástrojov štrukturálnej politiky	29
2.4. Prehľad možných zdrojov financovania zo zdrojov EÚ	31

Úvod

Dôvody pre spracovanie dokumentu

Mikroregión Východný Hont získal v rokoch 2006 a 2007 dotáciu z Programu obnovy dediny na vypracovanie strednodobého strategického a rozvojového dokumentu. Jeho spracovanie prebiehalo v dvoch etapách:

I. etapa: „Krása pre obce a ich občanov - Audit mikroregiónu Východný Hont - I. etapa“

Dokument bol spracovaný v r.2006 a mal slúžiť na ako východisko pre tvorbu stratégií a trvaloudržateľného rozvoja mikroregiónu a obcí v ňom združených. Výstupom dokumentu je komplexný audit rozvojového potenciálu v území, na základe ktorého je zadefinovaný návrh možností rozvoja obcí a mikroregiónu ako celku s využitím dostupných zdrojov a návrh na konkrétne projekty a programy. Podrobný audit sústreďuje všetky dostupné podklady o hmotnom aj nehmotnom potenciáli v území a jeho výstupom je podrobná analýza územia vypracovaná formou SWOT analýzy pre jednotlivé oblasti hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho života v mikroregióne. Na základe tejto SWOT analýzy je v závere zadefinovaný rozvojový potenciál územia mikroregiónu a obcí v jednotlivých sférach.

II.etapa: Stratégia trvaloudržateľného rozvoja mikroregiónu Východný Hont – II.etapa

Tento dokument bol spracovaný v r. 2007 a nadväzuje na vypracovaný audit územia mikroregiónu Východný Hont z r.2006. Stratégia obsahuje konkrétne návrhy cieľov a opatrení na dosiahnutie strategického cieľa mikroregiónu Východný Hont a naplnenie jeho vízie v programovacom období 2007-2013. Tieto výstupy sú využiteľné na úrovni mikroregiónu pre prípravu spoločných rozvojových projektov. Dokument bol vypracovaný ako strednodobý strategický plánovací dokument pre trvaloudržateľný rozvoj mikroregiónu. Cieľom dokumentu je navrhnuť takú predstavu o rozvoji mikroregiónu, ktorá vyjadruje ekonomické a sociálne záujmy jej občanov a zároveň je v súlade s prijatými nadradenými koncepciami vyššej úrovne. Táto stratégia je otvoreným dokumentom a podľa potreby bude priebežne aktualizovaná a doplňovaná. **Požiadavkou členských obcí mikroregiónu bolo zároveň aj vypracovanie samostatných dokumentov PHSR pre každú obec.**

Na obecnej úrovni potrebu zabezpečenia PHSR ustanovuje zákon č. 351/2004 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, ktorý ukladá obciam povinnosť spracovať Program hospodárskeho a, sociálneho rozvoja ako nástroj, pomocou ktorého sa uskutočňuje podpora regionálneho rozvoja. Rozvojový strategický dokument má pre obce veľký význam aj pre získanie zdrojov z EÚ, nakoľko možnosť žiadať o nenávratný finančný príspevok je podmienená existenciou tohto dokumentu a súladom konkrétneho projektu s týmto strategickým dokumentom. Podľa návrhu nového zákona o podpore regionálneho rozvoja bude však táto požiadavka potrebná aj pre žiadanie o dotácie zo štátneho rozpočtu.

Vyššie uvedené dôvody boli rozhodujúcim pri voľbe spracovania formy výsledného dokumentu. Spracovateľský kolektív a obce združené v mikroregióne Východný Hont sa dohodli, že vypracovaný dokument bude odovzdaný v takej forme, aby bola zaručená maximálna možná využiteľnosť dokumentu. Spracovateľ odovzdal objednávateľovi 2 typy dokumentov:

1. Stratégia trvaloudržateľného rozvoja mikroregiónu Východný Hont – II.etapa:

Tento dokument nadväzuje na dokument „Krása pre obce a ich občanov – Audit mikroregiónu Východný Hont - I. etapa“, ktorý bol spracovaný v roku 2006. Každý z dokumentov je zviazaný samostatne, spolu však tvoria kompletný materiál Stratégie rozvoja mikroregiónu Východný Hont. V I. etape je zhrnutý a zhodnotený podrobný audit zdrojov. II. etapa je už konkrétnym návrhom cieľov a opatrení na dosiahnutie strategického cieľa mikroregiónu Východný Hont a naplnenie jeho vízie v programovacom období 2007-2013. Tieto výstupy sú využiteľné na úrovni mikroregiónu pre prípravu spoločných rozvojových projektov.

2. Programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja:

Programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) jednotlivých obcí združených v mikroregióne východný Hont boli vypracované na základe údajov zistených počas auditu zdrojov a na základe pracovných stretnutí v každej obci mikroregiónu. Táto forma bola vypracovaná v súlade s oprávnenou požiadavkou obcí, ktoré využijú svoje dokumenty PHSR pri príprave svojich individuálnych projektov.

Metodológia spracovania dokumentu

Vypracovanie a následná realizácia návrhov strategického rozvojového dokumentu je zložitý proces, náročný na koordináciu, odborné vedomosti a zabezpečenie množstva väzieb. Pri jeho príprave je nutné zohľadniť množstvo dokumentov, ktoré tvoria určitý strategický alebo legislatívny rámec a majú nadradený charakter.

Ide hlavne o väzby na tieto dokumenty:

- strategické a programové dokumenty SR a EÚ,
- príslušné odvetvové politiky,
- aktuálna legislatíva pre jednotlivé riešené oblasti,
- platná územno-plánovacia dokumentácia rôznych stupňov.

Strategické plánovanie je metóda riadenia používaná na koordináciu jednotlivých činností, ktoré súvisia s plánovaním, realizáciou a vyhodnocovaním aktivít kofinancovaných z verejných zdrojov určených na regionálny rozvoj. Proces strategického plánovania predstavuje súbor nadväzujúcich činností, ktoré sú riadené tak, aby viedli k naplneniu vopred stanovených a hierarchicky usporiadaných cieľov. Začína sa analýzou, pokračuje definovaním cieľov, realizáciou projektov a končí sa hodnotením. Táto postupnosť krokov sa cyklicky opakuje.

To znamená, že vhodné použitie princípov strategického plánovania predstavuje optimálny nástroj na vypracovanie a realizáciu účinného programu rozvoja obce, ktorý je súčasťou takej regionálnej politiky, ktorá aj v podmienkach EÚ vie byť konkurencieschopná.

Pri spracovaní strategického programu boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie zakotvené najmä v nariadení Rady (ES) č. 1083/2006 z 11.7.2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde. Vypracovaný dokument rešpektuje Národný strategický referenčný rámec SR na roky 2007 – 2013, ktorý je programovacím dokumentom na čerpanie finančných zdrojov z fondov EÚ.

Dôležitým prvkom strategického plánovania je zapojenie verejnosti – občanov, neziskových organizácií, škôl, podnikateľov. Tento aspekt bol pri spracovaní dokumentu plne rešpektovaný. Občania, neziskové organizácie, školy aj podnikatelia boli v úvode spracovania auditu oslovení prostredníctvom obecnej samosprávy – boli im doručené dotazníky so sprievodným listom, ktorý informoval o potrebe a cieľoch spracovania dokumentu, ďalej obec informovala o spracovaní dokumentu aj prostredníctvom informačných tabulí. Pre každú skupinu bol vypracovaný osobitný dotazník, ktorý zohľadňoval špecifiká týchto oslovených skupín. Samostatný formulár bol pripravený aj pre zástupcu samosprávy. Napriek dobrej informovanosti a snahe o získanie čo najširšieho zapojenia oslovených do spracovania dokumentu, musíme konštatovať, že miera návratnosti dotazníkov bola napriek opakovaným upozorneniam v obciach veľmi nízka (9,8%). Tento fakt len potvrdzuje skutočnosť, aká je nízka angažovanosť občanov a aký nízky je ich záujem o veci verejné. Preto riešiteľský tím odporúča predstaviteľom miestnych samospráv, aby sa aj naďalej snažili o zapájanie všetkých uvedených partnerov v etape využívania PHSR a jeho následnej aktualizácie.

1. Strategická, návrhová časť

Vízia je rámcovou predstavou o tom, ako by mala obec v budúcnosti vyzeráť, aké miesto chce obec Sucháň zaujať v rámci regiónu. Vízia má vyjadrovať nie len želanie, ale zároveň aj možnú reálnu predstavu o budúcnosti obce a jednotlivé ciele Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce majú smerovať k jej naplneniu.

Definovanie rozvojovej stratégie predstavuje tvorivo náročnú aktivitu. Nadväzuje na výsledky komplexných analýz uvedených v rámci sociálnych a ekonomických východísk a na SWOT analýzu, pričom sa snaží odstrániť alebo zmierniť identifikované problémy pomocou určených faktorov rozvoja. Hlavným cieľom definovania rozvojovej stratégie je určenie programovej štruktúry pre dané programovacie obdobie. Programovú štruktúru vo všeobecnosti tvoria:

- ciele,
- priority,
- opatrenia,
- aktivity,
- merateľné ukazovatele, ktoré sú sledované pre každú z vyššie uvedených kategórií.

V rámci stratégie je nevyhnutné vytypovať strategické prioritné oblasti (**Strategický cieľ** a **Špecifické ciele**), do ktorých sa bude v budúcnosti koncentrovať úsilie miestnych ľudí, ich čas ako aj prístup k financiám. Predstavy o tom, čo chceme dosiahnuť v rámci strategických priorit sa formulujú do špecifických cieľov.

Stratégia obce Sucháň obsahuje hierarchicky usporiadané ciele: 1 strategický cieľ a 4 špecifické ciele, ktoré sú ďalej členené na opatrenia a aktivity. **Opatrenia** popisujú stav, ktorý sa realizáciou rozvojovej stratégie má dosiahnuť. **Aktivity** definujú konkrétne oblasti rozvoja, na ktoré sa bude obec v budúcnosti zameriavať, resp. tieto aktivity definujú konkrétne projekty.

Tvorcovia Stratégie trvaloudržateľného rozvoja obce Sucháň si vytvorili nasledovnú víziu na obdobie rokov 2007 – 2013

Občania obce Sucháň budú žiť v obci s kvalitnou infraštruktúrou, dostatkom pracovných príležitostí a možnosťami trávenia voľného času pre mladých, ale i starších v peknom prostredí. Obec bude aktívne ponúkať danosti v oblasti cestovného ruchu a bude využívať jedinečné kultúrne dedičstvo.

SLOGAN: OBEC SUCHÁŇ JE JEDINEČNÁ, SPOZNAJTE JU!

1.1. SWOT analýzy

ROZVOJ VIDIEKA, POĽNOHOSPODÁRSTVO, PRÍRODNÝ POTENCIÁL

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - hodnotné prírodné prostredie - obývané laznícke sídla - priaznivé podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva - poľnohospodársky odpad pre druhotné využitie 	<ul style="list-style-type: none"> - chýba finalizácia produktov prvovýroby - nerealisticky nízky prenájom farmárskej pôdy - nízka produktivita práce - upadajúca krajínovorba - nevyužitý odpad z poľnohospodárstva ako

<ul style="list-style-type: none"> - chránené územie – prírodná pamiatka - vysoká kvalita vzduchu a pôdy 	<ul style="list-style-type: none"> zdroja energie - silná závislosť vidieckej populácie na verejnej podpore - nezáujem mladej generácie o poľnohospodárstvo - slabé environmentálne povedomie obyvateľov - čierne skládky v okolí obce
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - možnosti využitia alternatívnych zdrojov energie - vidiecka turistika ako alternatíva rozvoja cestovného ruchu - zainteresovanie mladých ľudí do aktívnych činností - poľnohospodárstvo priateľské k životnému prostrediu - potenciál krajiny pre rozvoj cestovného ruchu - alternatívne a ekologické poľnohospodárstvo - spracovanie druhotných surovín - súťaže v obnove a skrášľovaní obce 	<ul style="list-style-type: none"> - sociálne odlúčenie vidieka - upadajúce poľnohospodárstvo - slabá podpora malých a stredných podnikateľov a demotivujúce podnikateľské prostredie - členstvo v EÚ (hlavne MSP a poľnohospodári) - nízka kúpyschopnosť obyvateľov - nevysporiadané majetkovo právne vzťahy - rastúce ceny vstupov - nízka informovanosť a angažovanosť občanov - neriešenie súčasných ekologických záťaží - zmena klímy - ľahostajnosť občanov k životnému prostrediu

TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - dobré zásobovanie obyvateľov pitnou vodou - vybudovaný miestny vodovod - existencia verejného osvetlenia - dostatočná kapacita elektrickej siete - existujúca pevná telefónna sieť s bytovými prípojkami - existencia verejného rozhlasu 	<ul style="list-style-type: none"> - nevyhovujúci stav miestnych komunikácií - chýbajúca kanalizácia a ČOV - chýbajúce individuálne ČOV - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry - nedostatočná úprava verejných priestranstiev - nedostatočná úprava koryta miestneho potoka - nedostatočná internetizácia a informatizácia obce
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - dobudovanie verejných priestranstiev a kanalizácie, rekonštrukcia jestvujúcej infraštruktúry - zlepšiť stavebno-technický stav jestvujúcich komunikácií - zlepšiť stavebno-technický stav komunikácií na miestne lazy - pokračujúca internetizácia obce - zabezpečiť vykurovanie obce s využitím alternatívnych zdrojov energie 	<ul style="list-style-type: none"> - projekty technickej infraštruktúry sú vysoko finančne náročné - slabý prístup malej obce k čerpaniu fondov EÚ na infraštruktúrne projekty - nízky obecný rozpočet pre spolufinancovanie investičných projektov - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk

CESTOVNÝ RUCH

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - prírodný potenciál pre rozvoj cestovného ruchu (trúbiaci kameň) - významné kultúrne dedičstvo (kostol, ľudový dom – kultúrna pamiatka) - ďalšie významné pamätihodnosti v obci - turistická ubytovňa - možnosť zimných športov v susednej obci Dačov Lom - potenciál pre rozvoj vidieckej turistiky 	<ul style="list-style-type: none"> - nízka diverzifikácia miestnej ekonomiky - nízke príjmy v existujúcich ekonomických sektoroch - nízka kúpyschopnosť obyvateľstva - slabý marketing - slabá propagácia daností územia - nevyužitý potenciál územia pre rozvoj cestovného ruchu - sezónnosť cestovného ruchu - nedostatočná alebo takmer žiadna ponuka základných aj doplnkových služieb cestovného ruchu
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - potenciál pre rozvoj cestovného ruchu - osвета a výchova obyvateľstva k rozvoju cestovného ruchu ako forme samozamestnania - možnosť rozvoja cykloturistiky a náučných chodníkov - voľné nevyužitú priestory v rodinných domov – možnosť ubytovania na súkromí - možnosť získania finančných prostriedkov zo zdrojov EÚ - zapojenie obce do projektu Nadácie Jantárová cesta „Greenwyas“ – zameranie na rozvoj vidieckeho CR 	<ul style="list-style-type: none"> - málo atraktívny región pre turistov (chýbajúce služby, infraštruktúra) - nezáujem turistov o rekreáciu na Slovensku všeobecne - nezáujem o vidiecku turistiku - slabé jazykové vedomosti poskytovateľov služieb - náročné získavanie úverových zdrojov - neochota ľudí investovať a začať podnikat' v cestovnom ruchu

DEMOGRAFICKÉ UKAZOVATELE, TRH PRÁCE, ĽUDSKÉ ZDROJE

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - vysoká ponuka pomerne lacnej pracovnej sily prevažne v robotníckych a poľnohospodárskych profesiách - vhodný potenciál pre vytváranie pracovných miest v oblasti vidieckej turistiky a cestovného ruchu 	<ul style="list-style-type: none"> - čierna práca - chýbajúci prístup k úverom pre neziskové subjekty, začínajúcich podnikateľov a malé obce - zlá vzdelanostná štruktúra - občianska neuvedomelosť a apatia mladých - vysoká miera nezamestnanosti (nad 20%) a dlhodobá nezamestnanosť - nízka kapacita a záujem potenciálnych užívateľov uchádzať sa o fondy EÚ, bankové a iné zdroje - starnutie populácie a stagnácia demografického vývoja - chýbajúce nové zručnosti, hlavne jazyková znalosť, podnikateľské zručnosti a pod. - nízka životná úroveň občanov - početné zastúpenie rómskeho etnika - narastajúca migrácia obyvateľov v produktívnom veku za prácou - zhoršuje sa veková skladba obyvateľstva (narastá podiel prestárlych občanov)

	<ul style="list-style-type: none"> - zlá sociálna situácia v obci - nevyhovujúci vzdelávací systém - ťažko umiestniteľní absolventi stredných škôl - odchod mladých vzdelaných ľudí z vidieka za prácou do zahraničia
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - predĺženie aktívneho pracovného života - rozvoj sociálneho podnikania - vysoká ponuka lacnej pracovnej sily - rozvoj mimoškolských aktivít mladých ľudí zameraných na nové zručnosti vrátane podnikateľských zručností - rozvoj aktivít pre voľný čas - programy pre aktívne trávenie času pre seniorov - programy pre začlenenie rómskeho etnika - podpora podnikateľov a vytváranie vhodného podnikateľského prostredia - vytvorenie nových pracovných miest najmä v malom a strednom podnikaní a v službách - zlepšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva bude základom rozvoja nových podnikateľských aktivít - nadviazanie na úspešné projekty v regióne aj mimo neho - dobudovanie služieb a sociálnej infraštruktúry - zabezpečenie sociálnych programov (strava, kluby, opatrovateľská služba) 	<ul style="list-style-type: none"> - starnutie obyvateľstva, zhoršujúca sa sociálna štruktúra obyvateľov, nárast chudoby - postupný zánik pracovných príležitostí pre ľudí s nižším vzdelaním - nepriaznivý zdravotný stav obyvateľstva v dôsledku nepriaznivého demografického vývoja - vývoj hodnôt v spoločnosti – oslabenie tradičnej funkcie rodiny vrátane starostlivosti o seniorov - nízka kvalifikovanosť disponibilnej pracovnej sily - strata pracovných návykov - neochota zapájať sa do vecí verejných - neochota budovať medzisektorovú spoluprácu a partnerstvo - nekvalifikovaná pracovná sila - prehľbovanie apatie v ľuďoch a závisť ľudí - obmedzený prístup k vzdelávaniu na vidieku - školský systém produkujúci nezamestnaných - strata motivácie, národnej hrdosti a povedomia

KULTÚRNO-HISTORICKÝ POTENCIÁL

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - dlhoročná história obce - historické dedičstvo (kostol) - mnoho pamätihodností v obci (etnografické múzeum, dom ľudovej architektúry, ...) - pravidelne organizované kultúrne podujatia (Festival Čipka v Honte) - uchovávanie kultúrnych tradícií a folklóru - existencia kultúrneho domu a prírodného amfiteátra - dedinská folklórna skupina - záujem vedenia obce o uchovanie kultúrnych pamiatok (vypracovaný zoznam pamätihodností obce) 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatok finančných prostriedkov pre činnosť - zanikanie ľudových remesiel - slabá propagácia a reklama kultúrnych aktivít obce - neexistencia zariadenia propagujúceho tradičné remeslá
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - využitie prírodného a kultúrno-historického potenciálu pre rozvoj územia - obnova tradičných remesiel v rámci rozvoja cestovného ruchu 	<ul style="list-style-type: none"> - vymieranie nositeľov ľudových tradícií - nezáujem mládeže - neznalosť obyvateľov o historických hodnotách ľudovej architektúry

<ul style="list-style-type: none"> - rozvoj sponzorovania kultúry - lepšia koordinácia a propagácia kultúrnych aktivít obce - nutná rekonštrukcia kultúrneho domu na polyfunkčný objekt 	<ul style="list-style-type: none"> - postupný zánik tradičnej kultúry a remesiel - nedostatok finančných prostriedkov na šírenie miestnej kultúry - slabá podpora kultúry zo stranu štátu a VUC
--	--

VŠEOBECNÁ ANALÝZA

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - prírodný potenciál pre rozvoj cestovného ruchu - vysoká ponuka pomerne lacnej pracovnej sily prevažne v robotníckych profesiách - voľné priestory vhodné na rozvoj podnikania, cestovného ruchu - aktivita obce – projekty spolupráce s inými obcami, príprava úspešných projektov pre menšie granty (Program obnovy dediny, Ekopolis a pod.) 	<ul style="list-style-type: none"> - zvyšujúca sa migrácia obyvateľov vzdelaných a v produktívnom veku - zhoršujúca sa veková skladba obyvateľstva (narastá podiel prestárlych občanov) - vysoká miera nezamestnanosti - strata pracovných návykov u dlhodobo nezamestnaných - nízka schopnosť čerpať štrukturálne fondy EÚ - prenos kompetencií na samosprávu bez finančného krytia - u dlhodobo nezamestnaných je vysoký podiel ľudí bez vzdelania, príp. so základným vzdelaním a vyučením - nízka úroveň znalosti svetových jazykov u strednej a staršej generácie - slabý marketing a propagácia územia - neefektívna sociálna politika štátu
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - možnosť rozvoja podnikateľských aktivít v oblasti služieb a cestovného ruchu - možnosť rozvoja tradičných a netradičných foriem poľnohospodárstva - využitie územia pre rozvoj vidieckej turistiky a cestovného ruchu (ubytovacia kapacita, múzeum, remeselný dom) - spolupráca s BBSK - voľná pracovná sila - partnerstvá existujúce a tvoriace sa - reforma verejnej správy - možnosti samosprávy (informácie, kompetencie) - nadviazanie na úspešné projekty v regióne aj mimo neho 	<ul style="list-style-type: none"> - nesolventnosť obyvateľstva na vidieku - daňové zaťaženie, tvorba rozpočtu - konzervatívnosť obyvateľstva - odchod mladých a vzdelaných ľudí z obce - nízka informovanosť na vidieku - informačná izolácia obce - nevysporiadané vlastnícke vzťahy - nejasné podmienky a meniace sa pravidlá v programoch EÚ - administratívna náročnosť prípravy a realizácie projektov - nepružná legislatíva, absencia zákonov - nesystémový prístup k poľnohospodárstvu

1.2. Problémová analýza

Zástupcovia obce Sucháň v spolupráci s realizačným tímom počas tvorby dokumentu identifikovali nasledovné problémy ako kľúčové pre riešenie v období najbližších 7 rokov:

- **nedobudovaná technická infraštruktúra a potreba rekonštrukcie existujúcej technickej infraštruktúry** (kanalizácia a ČOV, úprava miestneho potoka, miestne komunikácie, spevnené plochy a chodníky v obci, rekonštrukcia budov v majetku obce, verejná zeleň a verejné priestranstvá, odpadové hospodárstvo, alternatívne zdroje energií)
- **rozvoj občianskej infraštruktúry a cestovného ruchu** (remeselný dom, vybudovanie ubytovacích kapacít v súkromí, sociálna starostlivosť, vybudovanie denného stacionáru, vybudovanie komunitného centra, poskytovanie služieb občanom)
- **rozvoj ľudských zdrojov** (vzdelávanie a informovanosť občanov, riešenie rómskej otázky)

Za najväznejšie následky týchto problémov sa považuje:

- zhoršujúca sa kvalita života občanov obce,
- zlá sociálna situácia vyplývajúca z vysokej miery nezamestnanosti,
- malé možnosti sebarealizácie sa miestneho obyvateľstva či v oblasti pracovnej alebo voľnočasovej,
- migrácia mladých ľudí za prácou dočasne alebo natrvalo mimo obce aj do zahraničia (Čechy, Nemecko, Rakúsko, Anglicko, Írsko).

Príčinami tohto stavu sú:

- nedostatok pracovných príležitostí priamo v obci a v regióne,
- nízka úroveň využitia ponúkaných možností a daností obce,
- nedostatok finančných prostriedkov,
- nízka vôľa k sebarealizácii občanov obce.

1.2.1. Dotazníkový prieskum medzi občanmi

Spoznanie predstáv obyvateľov obce o tom, čo by v nej najradšej zrealizovali, sa uskutočnilo formou dotazníkového prieskumu ako aj osobným stretnutím na Obecnom úrade v Sucháni dňa 24.4.2007. Pre každú skupinu bol vypracovaný osobitný dotazník, ktorý zohľadňoval špecifiká oslovenej skupiny. Občania sa vyjadrili k jednotlivým oblastiam a uviedli množstvo námetov, ktoré sa stanú podnetmi pre ďalší rozvoj obce.

Vyhodnotenie dotazníka obyvateľov obce Sucháň – počet dotazníkov 17 – autentický prepis

P.č.	Názov problematiky	Počet hlasov
1	Oprava komunikácie (od križovatky), oprava obecných ciest	11
2	Zlepšiť autobusovú dopravu (hlavne cez víkend)	7
3	Vybudovanie kanalizácie	7
4	Vytvoriť klubové činnosti pre deti a mládež, zapájať mladých do života v obci, obnoviť kluby mládeže	6
5	Zabezpečiť donášku nákupov do domu, príp. obedov	5
6	Údržba verejnej zelene a jej ochrana (výsadba novej zelene – krov, stromov, živé ploty, kvetinové záhony), čistota obce	4
7	Zabezpečiť návštevy obvodného lekára 1x do týždňa, pediatrika starostlivosť- sestry merať TK	4
8	Pracovné príležitosti pre občanov. V spolupráci s I. družstevnou vytvárať pracovné príležitosti v obci.	4
9	Zabezpečiť kultúrne a spoločenské podujatia v obci	3
10	Zaviesť plyn v obci	3
11	Prestavba kultúrneho domu (strecha)	1
12	Vznik podniku služieb – drobné prevádzky (remeslá)	1
13	Vykonať opravy starých domov - zachovať architektúru	1
14	Vybudovať nájomné byty (pre mladé rodiny)	2

15	Zachovávať kult. a duchovné tradície	2
16	Oprava ľudového domu	3
17	Regulácia potoka	3
18	Zvýšenie povedomia obyvateľov k prístupu k nakladaniu s komunál. odpadom a triedenie odpadu	3
19	Obnova futbal. ihriska, vybudovanie oploteného detského ihriska	3
20	Rozvoj služieb v obci (kaderníctvo...)	3
21	Vybudovať penzión pre starších občanov, alebo opatrovateľskú službu	2
22	Otváracie hodiny obchodov presunúť aspoň do 18. hod.	2
23	Zachovanie nočného (aj denného) kľudu	2
24	Organizovať zájazdy napr. liečivých kúpeľov	2
25	Zlepšiť dozor rodičov na deti, ktoré sa vonku voľne hrajú	2
26	Vytvárať lepšie podmienky s podnikateľ. skupinou, rozšírenie podnik. sféry	1
27	Zriadiť webovú stránku obce	1
28	Zlé pokrytie signálom - mobilná sieť	1
29	Pri bytovke otočiť rozhlas	1
30	Zabrániť zápachu z hnojív družstva, čistota okolo kontajnerov	1
31	Využiť polohu obce hlavne v zimnom období na rekreačné športy (lyžovanie)	1
32	Zaviesť internet v obci	1
33	Zriadiť v obci zdravotné stredisko	1
34	Oprava bytových domov	1
35	Organizovať vzdelávacie kurzy pre obyvateľov	1
36	Vytekание vody cez cestu (zo studne Antolovka)- cez zimu zamŕzanie	1
37	V spolupráci s I. družstevnou a.s. zabezpečiť skvalitnenie čistoty ovzdušia	1
38	Zriadenie materskej školy	1
39	Problémy s odkúpením bytov	1
40	Riešiť rómsku otázku (vyst'ahovanie), neprihlasovať Rómov na trvalý pobyt v obci	1
41	Dohliadať na platenie poplatkov obci od všetkých obyvateľov	1
42	Zvýšiť bezpečnosť obce štátnou políciou	1
43	Nevytvárať divoké skládky	1
44	Zabrániť voľnému pohybu psov po obci	1

Vyhodnotenie dotazníkov MVO – počet dotazníkov 2

Pč	Názov MVO	Problematika	Problematika budúcich 5 rokov	Podnety a návrhy
1	Evanjelický a.v. cirkevný zbor (duchovná obnova spoločnosti na základe viery	Dbať na duševný a duchovný rast spoločnosti cestou zvyšovania vzdelanosti všetkých vrstiev obyvateľstva, cirkevný spevokol, cirk. turistické stretnutia, stretnutia kresťan. rodín miestneho a regionálneho charakteru.	Miestny charakter: Archeologický prieskum, svätyňa kostola, vysušenie kostola, udržiavanie cirkevných budov a areálu na možnosti rôznych stretnutí, podujatí. Celý mikroregión: Dobrá spolupráca v rámci mikroregiónu, rôzne cirkevné aktivity – ich podpora pri zachovávaní tradícií	-
2	Moja dedovizeň	Prepojenie aj na obce	Miestny charakter:	Dotiahnuť 20-

	– Mária Mihálkinová (hontianska čipka, ľudová odevná kultúra v rámci hontianskych obcí)	mimo regiónu.	Okrem podujatí Čipka v Honte, ktorých som autorkou, chcem sa aktívne podieľať na škole hont. čipky v Sucháni a Lackove. Celý mikroregión: Pri organizovaní akcií pracujem aj s ľuďmi a hranicami mikroregión VH, s klubmi z celého Slovenska a čiastočne medzinár. úrovni.	ročné aktivity až do ekonomickej podoby rozvoja obce.
--	---	---------------	--	---

Vyhodnotenie dotazníkov podnikateľských subjektov – počet dotazníkov 1

PČ	Názov podnikateľského subjektu	Problematika pri vypracúvaní dokumentu	Problematika v budúcich piatich rokoch	Podnety
1	Urbárska spoločnosť, pozemková spoločnosť	záchrana VS pred ekonomickým úpadkom – obnova lesa po kalamiťach, ťažba predpísaná LHP	Obnova lesa, riešenie energetických zdrojov pre dedinu. Spoločenská funkcia lesa – ekonomické zhodnotenie a podpora zo zdrojov EU pre rozvoj turistiky, oddychových miest, environmentálny program.	-

1.3. Stanovenie cieľov

Obec Sucháň so svojim územím a obyvateľstvom v rámci regiónu vytvára priestor, ktorý má nezastupiteľný spoločenský, prírodný, ekologický a hospodársky význam. Stratégia rozvoja je založená na uvedení si historických tradícií aj súčasných hodnôt, jedinečných daností územia a aktívneho záujmu zástupcov obce, občanov aj ďalších partnerov o realizáciu plánovaných cieľov s predpokladom úspešnosti budúceho rozvoja.

Zmyslom tvorby predloženej stratégie je vytvoriť východiskové podmienky k aktivizovaniu obyvateľov a samosprávy k tomu, aby sa vlastnými silami snažili o zvýšenie kvality života na základe harmonického rozvoja daností obce. Formulovanie stratégie obce vychádza z analýzy jej hlavných problémov, zisťovania ich príčin a hľadania riešení na základe analýzy potenciálnych možností pre rozvoj, ako aj stanovených predpokladov a podmienok reálnosti splnenia definovaných cieľov. Stratégia je stanovená strategickým cieľom a 4 špecifickými cieľmi, ktoré predstavujú pohľad do budúcnosti na najbližších 7 rokov. Je potrebné počítať s pravidelnou 2 – 3 ročnou aktualizáciou tohto dokumentu.

Program rozvoja obce vytvára spoločnú stratégiu samosprávy, partnerov a obyvateľov s cieľom riešenia problémov obce. Na báze rozvoja obce možno:

- vytvoriť platformu partnerstiev,
- formulovať stratégiu rozvoja, jej krátkodobé a dlhodobé ciele,
- ich zabezpečenie formou konkrétnych projektov,
- zabezpečiť kvalitné riadenie procesu rozvoja.

Vízia obce definovaná špecifickými cieľmi je základným východiskom ktorý deklaruje:

- na akej úrovni je obec v súčasnosti,
- kde by realizácia špecifických cieľov v danom časovom horizonte mala dospieť,
- aké opatrenia si stanovuje,
- na ktoré problémové okruhy je stratégia zameraná,
- ako ich chce dosiahnuť.
- ako a v akom časovom horizonte ich chce dosiahnuť,
- kto je za realizáciu jednotlivých krokov zodpovedný,
- aké prostriedky (finančné, ľudské, materiálne, nemateriálne) sú pre dosiahnutie cieľov potrebné.

Realizácia stratégie formulovaná strategickými cieľmi je napĺňovaná konkrétnymi projektmi. Hospodársky a sociálny rozvoj je závislý od riešenia všetkých súvislostí a nadväzností s využitím všetkých výhod územia. Preto jednotlivé projekty musia zabezpečovať rozvoj v rôznych oblastiach činností.

1.4. Strategický cieľ

Pri strategickom plánovaní platí zásada: ciele musia mať zmysel, výsledky musia byť merateľné a opatrenia pre realizáciu musia byť splniteľné.

Na základe analýzy problémov v obci Sucháň bol stanovený nasledovný **strategický cieľ**:

Zabezpečiť, aby sa obec Sucháň rozvíjala ako prosperujúca a perspektívna obec so zvyšujúcou sa kvalitou života občanov, s využitím kultúrneho, historického a prírodného bohatstva a so zameraním na rozvoj cestovného ruchu.

1.5. Špecifické ciele

Pre dosiahnutie tohto strategického cieľa si zástupcovia obce stanovili nasledovné štyri základné špecifické ciele:

Cieľ 1

Budovanie infraštruktúry – technickej, občianskej, sociálnej

Cieľ 2

Vytvorenie podmienok k aktívnemu podnikaniu v oblasti cestovného ruchu

Cieľ 3

Ľudské zdroje – vzdelávanie a informovanosť

Cieľ 4

Územná príprava, príprava projektovej dokumentácie, príprava projektových zámerov

Špecifický cieľ č. 1:

Budovanie infraštruktúry – technickej, občianskej, sociálnej

ZDÔVODNENIE

V obci Sucháň chýba kanalizácia a ČOV. Splaškové vody sú z rodinných domov likvidované v septikoch a vodotesných žumpách alebo sú voľne vypúšťané do terénu a miestneho potoka. Kvalita cestných sietí je neuspokojivá, je potrebné riešiť miestne komunikácie, cesty III. a spojenie s osamelými osadami. Nie je dostatočná ani sieť chodníkov a údržba verejných priestranstiev a zelene. Autobusové zastávky sú vzhľadovo neestetické. V oblasti sociálnej infraštruktúry je evidovaný dopyt po poskytovaní služieb. Z hľadiska potrieb občanov je úroveň a rozsah poskytovania sociálnych služieb nedostatočná a úplne absentuje poskytovanie služieb s celodennou starostlivosťou. Občianska vybavenosť je charakterizovaná potrebou dobudovania kultúrneho stánku, verejných priestranstiev a zelene, podmienok pre voľnočasové aktivity a verejne prístupného miesta s pripojením na internet.

OPATRENIA

- 1.1. rozvoj infraštruktúry na ochranu a racionálne využívanie vôd,
- 1.2. modernizácia a rozvoj cestnej infraštruktúry (komunikácia a chodníky),
- 1.3. úprava verejných priestranstiev, vytvorenie oddychových zón a verejnej zelene,
- 1.4. podpora úspor energie a využitia obnoviteľných zdrojov,
- 1.5. budovanie sociálnej infraštruktúry,
- 1.6. budovanie podmienok pre voľnočasové aktivity mládeže a dospelých,
- 1.7. rekonštrukcia budov v majetku obce (budova obecného úradu),
- 1.8. protipovodňové opatrenia,
- 1.9. odpadové hospodárstvo.

AKTIVITY

- Výstavba kanalizácie a ČOV
- Rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov, vybudovanie nových chodníkov
- Úprava verejných priestranstiev, vytvorenie oddychových zón a verejnej zelene
- Vybudovanie viacúčelového športového ihriska
- Úprava miestneho potoka
- Rekonštrukcia kultúrneho domu na polyfunkčný objekt

- Vybudovanie bezbariérových prístupov do obecných budov
- Zavedenie separovaného zberu a vybudovanie zberného dvora, vybudovanie kompostoviska
- Likvidácia čiernych skládok
- Vybudovanie denného stacionára s výdajom stravy
- Využívanie obnoviteľných zdrojov energie
- Zriadiť v obci vývarovňu, opatrovateľskú službu a dennú starostlivosť o starých občanov

V rámci špecifického cieľa 1 bude nevyhnutné:

- zabezpečiť vypracovanie PD a vydanie stavebných povolení pre akcie investičného charakteru
- vysporiadať majetkovo-právne vzťahy k budúcim investičným aktivitám
- spolupracovať v rámci mikroregiónu Východný Hont s ďalšími obcami

Špecifický cieľ č. 2: Vytvorenie podmienok k aktívnemu podnikaniu v oblasti cestovného ruchu

ZDÔVODNENIE

Cestovný ruch má v obci oblasťný význam, realizuje sa prevažne v podobe pohybového cestovného ruchu viazaného hlavne na letnú sezónu, pričom hlavné druhy aktivít sú turistika, chalupárenie, vidiecka turistika a agroturistika. Z hľadiska vybavenia službami cestovného ruchu je obec zaostalá. Disponuje turistickou ubytovňou s počtom postelí 10 so sezónnym využitím a vnútorným potenciálom pre rozvoj cestovného ruchu. V obci sa nachádza prírodná pamiatka – Trúbiaci kameň, ktorý je turistickou raritou Slovenska. V obci je aj niekoľko pamiatok zapísaných v ústrednom zozname kultúrnych pamiatok (kostol, ľudové domy) a ďalšie obecné pamätihodnosti (evanjelický kostol, etnografické múzeum, dom ľudovej architektúry...).

OPATRENIA

- 2.1. využitie prírodných daností obce pre aktívny rozvoj cestovného ruchu,
- 2.2. dobudovanie infraštruktúry cestovného ruchu,
- 2.3. ponuka konkrétnych produktov cestovného ruchu pre rôzne cieľové skupiny,
- 2.4. rozvoj remesiel a kultúrneho dedičstva,
- 2.5. rozvoj ubytovacích služieb,
- 2.6. podpora propagácie a prezentácie obce.

AKTIVITY

- Zriadiť v obci remeselný dom
- Zriadiť v obci komunitné centrum
- Zriadenie ubytovacích kapacít v obci a na súkromí
- Vznik konkrétnych produktov cestovného ruchu
- Zriadiť ďalšie naučné chodníky a cyklotrasu
- Obnova remesiel a podpora odbytu drobných výrobcov založením OOV
- Spracovať projekt marketingu pre získanie návštevníkov

V rámci špecifického cieľa 2 bude nevyhnutné:

- zabezpečiť vypracovanie PD a vydanie stavebných povolení pre akcie investičného charakteru
- vysporiadať majetkovo-právne vzťahy k budúcim investičným aktivitám

- aktivizovať miestne obyvateľstvo k podnikaniu,
- podporovať všetky jestvujúce podnikateľské aktivity v obci s cieľom zachovania a tvorby nových pracovných miest.
- koordinovať aktivity s okolitými obcami
- zabezpečiť informovanosť o podpore podnikania pre podnikateľov aj súkromné osoby

**Špecifický cieľ č. 3:
Ľudské zdroje – vzdelávanie a informovanosť**

ZDÔVODNENIE

Pri analýze problémov sa ukázali ako najzávažnejšie problémy vysoká nezamestnanosť a nedostatok financií – na investície, ale aj v kúpyschopnosti obyvateľov. Toto podmieňuje vznik ďalších problémov a nedostatkov v území: nižšia životná úroveň, sociálne slabšie skupiny obyvateľstva s nižším vzdelaním, nedostatočné podmienky na podnikanie, laxný vzťah k životnému prostrediu a podobne. Priemerná nezamestnanosť v obci sa dlhodobo pohybuje okolo 25%. Tieto najzávažnejšie problémy je potrebné vyriešiť vytvorením dostatočným počtom pracovných miest, a to najmä podporou miestneho potenciálu, vytváraním konkurenčného prostredia a vzdelávaním.

OPATRENIA

- 3.1. rekvalifikačné kurzy v rôznych oblastiach – podnikateľské vzdelávanie vo vzťahu k cieľu 2, zamerané hlavne na rozvoj služieb a cestovného ruchu, vzdelávanie v oblasti PC a cudzích jazykov,
- 3.2. vzdelávanie špeciálne zamerané pre Rómov žijúcich v obci,
- 3.3. environmentálne vzdelávanie všetkých občanov v obci – detí, mládeže, dospelých a dôchodcov pre oblasť separovaného zberu a ochrany životného prostredia,
- 3.4. rozvoj informatizácie a informovanosti občanov
- 3.5. podporovať aktivity vytvárania verejno-súkromných partnerstiev na princípe integrovaného rozvoja vidieka.

AKTIVITY

- Rekvalifikačné kurzy v oblasti PC a jazykov
- Rekvalifikačné kurzy pre miestnych Rómov
- Rekvalifikačné kurzy v oblasti vzdelávania pre profesie v oblasti cestovného ruchu
- Environmentálne vzdelávanie – separovaný zber odpadu, ochrana životného prostredia
- Vydávanie obecného miestneho spravodajcu
- Spracovanie viacjazyčného propagačného materiálu o obci
- Zriadiť v obci informačné stredisko cestovného ruchu
- Realizovať rozvoj zručností pracovníkov úradov, podnikateľských subjektov v oblasti strategického plánovania
- Aktivity na podporu regionálnej, nadregionálnej aj zahraničnej spolupráce a výmeny informácií

V rámci špecifického cieľa 3 bude nevyhnutné:

- vykonať prieskum vzdelanostných potrieb občanov,
- pripraviť program na realizáciu vzdelávacieho, prípadne rekvalifikačného procesu jednotlivých občanov,
- aktivizovať miestne obyvateľstvo,
- zapojiť učiteľov ZŠ, školskú mládež, rodičov a cirkev do spolupráce s obcou.

**Špecifický cieľ č.4:
Územná príprava, príprava projektovej dokumentácie, príprava projektových zámerov**

ZDÔVODNENIE

Aktivity budovania technického zázemia rozvoja obce nie je možné realizovať bez územného plánovania a prípravy projektovej dokumentácie pre územné rozhodnutie a stavebné povolenie. Vypracovaním príslušných projektových dokumentácií sa značne urýchli proces prípravy projektových zámerov a žiadostí o poskytnutie nenávratnej finančnej pomoci.

OPATRENIA

- 4.1. spracovanie územného plánu a plánu zóny,
- 4.2. príprava projektovej dokumentácie,
- 4.3. príprava projektových zámerov.

AKTIVITY

- Vypracovanie územného plánu obce
- Vypracovanie projektovej dokumentácie pre projekty investičného charakteru
- Vypracovanie projektových zámerov pre získanie finančnej podpory

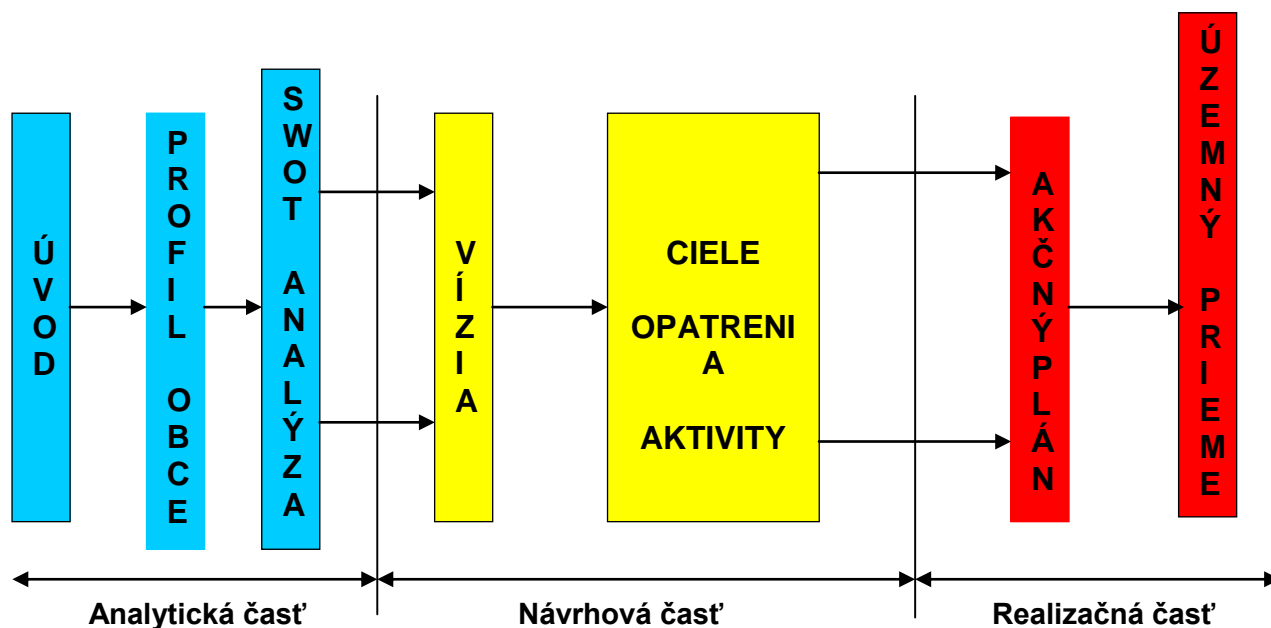
2. Akčný plán

Všeobecne PHSR obce obsahuje okrem úvodnej časti tri základné časti:

- **analytickú časť** (pozostáva zo situačnej analýzy)
- **strategickú časť** (pozostáva z formulovania vízie, analýzy SWOT, strategických a špecifických cieľov a opatrení)
- **implementačnú časť** (pozostáva z akčného plánu s časovým harmonogramom a návrhom finančného zabezpečenia)

Zákon o podpore regionálneho rozvoja vyžaduje, aby PHSR obce obsahoval aj návrh jeho finančného a administratívneho zabezpečenia. Implementačná časť PHSR by teda mala poskytnúť odpoveď na otázku, ako obec zabezpečí realizáciu svojej vízie, strategických a špecifických cieľov a rozvojových priorít.

Akčný plán je podkladom k územnému priemetu jednotlivých konkrétnych projektových zámerov. Je to časť realizačná, ktorá pretvorí ciele a opatrenia na konkrétne výstupy investičného a neinvestičného charakteru.

Dôležitou súčasťou implementačnej časti je **akčný plán**. Je to krátkodobý plán (najlepšie na obdobie jedného roka), ktorý definuje prvé kroky pri plnení PHSR obce s ohľadom na jej momentálne finančné, personálne a technické kapacity a naliehavosť navrhnutých aktivít. Ide preto o akýsi doplnok k PHSR, ktorý je potrebné každoročne aktualizovať. Jeho plnenie by mal zabezpečovať koordinačný tím, prípadne vytvorené pracovné skupiny.

Akčný plán by mal obsahovať:

- zoznam najdôležitejších aktivít a projektov na najbližší rok, ich opis a odhad ich reálnych vyčísliteľných prínosov (napr. tvorba pracovných miest)
- harmonogram krokov, ktoré je potrebné podniknúť na realizáciu naplánovaných aktivít a projektov
- určenie realizačného tímu ku každej aktivite a projektu
- predpokladané zdroje financovania (vlastné a vonkajšie)

- pri aktualizovaných akčných plánoch je potrebné ešte doplniť zhodnotenie plnenia úloh obsiahnutých v predchádzajúcom akčnom pláne, stav naplánovaných projektov, pokrok, ktorý obec pri plnení PHSR dosiahla v uplynulom roku
- aktualizáciu faktov v situačnej analýze a analýze SWOT (ak sa medzičasom zmenili východiskové podmienky).

2.1. Rozpracovanie akčného plánu obce

Špecifický cieľ č. 1 Budovanie infraštruktúry – technickej, občianskej, sociálnej	
Opatrenia	<ul style="list-style-type: none"> - Rozvoj infraštruktúry na ochranu a racionálne využívanie vôd, - Modernizácia a rozvoj cestnej infraštruktúry (komunikácia a chodníky), - Úprava verejných priestranstiev, vytvorenie oddychových zón a verejnej zelene, - Podpora úspor energie a využitia obnoviteľných zdrojov, - Odpadové hospodárstvo. - Budovanie sociálnej infraštruktúry - Budovanie podmienok pre voľnočasové aktivity mládeže a dospelých, - Rekonštrukcia budov v majetku obce (budova obecného úradu), - Protipovodňové opatrenia.
Aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - Výstavba kanalizácie a ČOV - Rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov, vybudovanie nových chodníkov - Úprava verejných priestranstiev, vytvorenie oddychových zón a verejnej zelene - Vybudovanie viacúčelového športového ihriska - Úprava miestneho potoka - Rekonštrukcia kultúrneho domu na polyfunkčný objekt - Vybudovanie bezbariérových prístupov do obecných budov - Zavedenie separovaného zberu a vybudovanie zberného dvora, vybudovanie kompostoviska - Likvidácia čiernych skládok - Vybudovanie denného stacionára s výdajom stravy - Využívanie obnoviteľných zdrojov energie - Zriadiť v obci vývarovňu, opatrovateľskú službu a dennú starostlivosť o starých občanov
Špecifický cieľ č. 2 Vytvorenie podmienok k aktívnemu podnikaniu v oblasti cestovného ruchu	
Opatrenia	<ul style="list-style-type: none"> - Využitie prírodných daností obce pre aktívny rozvoj cestovného ruchu, - Dobudovanie infraštruktúry cestovného ruchu, - Ponuka konkrétnych produktov cestovného ruchu pre rôzne cieľové skupiny, - Rozvoj remesiel a kultúrneho dedičstva,

	<ul style="list-style-type: none"> - Rozvoj ubytovacích služieb, - Podpora propagácie a prezentácie obce.
Aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - Zriadiť v obci remeselný dom - Zriadiť v obci komunitné centrum - Zriadenie ubytovacích kapacít v obci a na súkromí - Vznik konkrétnych produktov cestovného ruchu - Zriadiť ďalšie náučné chodníky a cyklotrasu - Obnova remesiel a podpora odbytu drobných výrobcov založením OOV - Spracovať projekt marketingu pre získanie návštevníkov
Špecifický cieľ č. 3	
Ľudské zdroje – vzdelávanie a informovanosť	
Opatrenia	<ul style="list-style-type: none"> - Rekvalifikačné kurzy v rôznych oblastiach – podnikateľské vzdelávanie vo vzťahu k cieľu 2, zamerané hlavne na rozvoj služieb a cestovného ruchu, vzdelávanie v oblasti PC a cudzích jazykov, - Vzdelávanie špeciálne zamerané pre Rómov žijúcich v obci, - Environmentálne vzdelávanie všetkých občanov v obci – detí, mládeže, dospelých a dôchodcov pre oblasť separovaného zberu a ochrany životného prostredia, - Rozvoj informatizácie a informovanosti občanov, - Podporovať aktivity vytvárania verejno-súkromných partnerstiev na princípe integrovaného rozvoja vidieka.
Aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - Rekvalifikačné kurzy v oblasti PC a jazykov - Rekvalifikačné kurzy pre miestnych Rómov - Rekvalifikačné kurzy v oblasti vzdelávania pre profesie v oblasti cestovného ruchu - Environmentálne vzdelávanie – separovaný zber odpadu, ochrana životného prostredia - Vydávanie obecného miestneho spravodajcu - Spracovanie viacjazyčného propagačného materiálu o obci - Zriadiť v obci informačné stredisko cestovného ruchu - Realizovať rozvoj zručností pracovníkov úradov, podnikateľských subjektov v oblasti strategického plánovania - Aktivity na podporu regionálnej, nadregionálnej aj zahraničnej spolupráce a výmeny informácií
Špecifický cieľ č.4	
Územná príprava, príprava projektovej dokumentácie, príprava projektových zámerov	
Opatrenia	<ul style="list-style-type: none"> - Spracovanie územného plánu a plánu zóny, - Príprava projektovej dokumentácie, - Príprava projektových zámerov.
Aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - Vypracovanie územného plánu obce - Vypracovanie projektovej dokumentácie pre projekty investičného charakteru - Vypracovanie projektových zámerov pre získanie finančnej podpory

Celkový akčný plán na obdobie 2007-2013 popisuje jednotlivé navrhované opatrenia. V popise je uvedené obdobie, zdroje financovania a tiež zodpovedná organizácia za podanie a realizáciu projektu. Reálnosť splnenia cieľov vychádza z rozpočtového auditu obce a jej možnosti financovania, resp. spolufinancovania jednotlivých projektov. Ďalej je významne ovplyvnená

časovým rámcom programovacieho obdobia, harmonogramom vyhlasovania jednotlivých výziev v rámci Operačných programov a pod.

Pri príprave akčného plánu musia byť zodpovedané nasledovné otázky:

- **ČO** – výber jednotlivých krokov

Rozhodnutie o konkrétnych krokoch (aktivitách, projektoch), ktoré je potrebné realizovať so zameraním na stanovené priority

- **KTO** – stanovenie osobnej alebo inštitucionálnej zodpovednosti

Za každý projekt musí niekto (osoba alebo inštitúcia) prevziať osobnú zodpovednosť. Projekty, za ktoré nebude nikto zodpovedný sa nebudú realizovať.

- **KDE** – určenie miesta realizácie

Výber najvhodnejšieho miesta, kde sa projekt bude fyzicky realizovať.

- **KEDY** – určenie času realizácie

Každý projekt treba naplánovať v reálnom čase, a to nie len termínom realizácie, ale aj potrebného časového rozpätia na realizáciu. Všetky projekty nie je možné realizovať naraz, niektoré musia predchádzať a niektoré budú doplnené počas realizácie.

- **KOLKO** – stanovenie nákladov

Na realizáciu projektov, ako aj mnohých aktivít sú potrebné finančné prostriedky. Aktivity, na ktoré nie sú potrebné financie, treba vyšpecifikovať a tie sa môžu realizovať ako prvé, pokiaľ sa neviažu na iné dôležitejšie aktivity. Financie na realizáciu projektov obyčajne nie sú k dispozícii v plnej výške rozpočtu projektu. Preto tieto finančné prostriedky treba hľadať a vyskladať z rôznych zdrojov.

Akčný plán musí byť:

- **reálny** - má naplánované reálne projekty, za každý projekt je určená osobná zodpovednosť, má reálne odhadnuté náklady a potrebné časové rozpätie na realizáciu,
- **konkrétny** – pripravený na 3-5 rokov a konkretizovaný na 1 rok do detailov. Plán je rozdelený na projekty – jeden, alebo niekoľko, čo vyjadruje každodennú náplň práce,
- **flexibilný** – akčný plán nie je nemenný. Musí byť možné ho dopĺňať, vymieňať jednotlivé časti, musí byť transparentný – vyvesený na verejnom mieste, kde k tomu ľudia majú prístup a môžu ho kontrolovať a dopĺňať pod vplyvom rôznych objektívnych a subjektívnych zmien. Zároveň každú zmenu treba starostlivo zvážiť, pričom je potrebné zachovať pocit vlastníctva a zodpovednosť za realizáciu projektov,
- **vyjadruje spoločný postup** – zúčastnené strany vyjadrujú spoločný postup, zdieľanie zodpovednosti, informácií a finančných prostriedkov veľmi prehľadným spôsobom,
- **transparentný** – plán musí byť otvorený pre každého občana, ktorého sa týka, nie len pre úzku skupinu autorov. Mal by byť viditeľne umiestnený na verejne prístupnom mieste, kde často chodí veľa ľudí (napr.: OcÚ, pošta...) Vhodné je zabezpečiť komunikáciu s plánom – nejaké komunikačné centrum aby všetci záujemcovia mohli mať otázky, pripomienky, návrhy, spoluúčasť. Všetky tieto zmeny je potrebné riadne zaznamenať a tiež zverejniť.
- **monitorovateľný a hodnotiteľný** – monitorovanie základných ukazovateľov a ich kvalitatívnych a kvantitatívnych znakov je základná podmienka plánu a jeho projektov. Po čase je nutné merať a hodnotiť dopad plánu na dané územie so zameraním na jeho rozvoj, stagnáciu, prípadne úpadok. Je možné merať aj zmeny oproti stavu, keby plán nefungoval, nebol by realizovaný – aký by bol stav.

Nižšie uvedený akčný plán je rámcovým prehľadom plánovaných opatrení obce Sucháň na celé programovacie obdobie. **Odporúčame po schválení všetkých relevantných dokumentov, aby obec zabezpečila vypracovanie akčného plánu na najbližšie obdobie, ktoré bude zároveň v súlade aj s vypracovanou projektovou dokumentáciou v prípade investičných aktivít.**

2.1.1. Potenciálne zdroje financovania

V nasledovných tabuľkách sú k jednotlivým špecifickým cieľom a ich opatreniam priradené potenciálne zdroje financovania v programovacom období 2007-2013. Vzhľadom na to, že tento dokument je ukončený v čase, kedy ešte nie sú zverejnené finálne znenia jednotlivých Operačných programov, je tento návrh indikatívny a v prípade každého konkrétneho projektu bude nutné preveriť možnosti reálneho predloženia projektu v rámci príslušnej výzvy. Samozrejme, aj po overení oprávnenosti žiadateľa, oprávnenosti aktivít, nákladov, výšky rozpočtu a pod.

Špecifický cieľ č. 1: Budovanie infraštruktúry – technickej, občianskej, sociálnej

Opatrenie	Zdroje financovania - EU											Iné zdroje		
	ROP	OP ŽP	OP DOP	OP IS	OP VV	OP KHR	OP ZSI	OP V	OP Z	OP TP	PRV	dotácie	granty	vlastné zdroje
Fond	ERDF	ERDF, KF	ERDF, KF	ERDF	ERDF	ERDF	ESF	ESF	ERDF	ERDF	ARFRD			
rozvoj infraštruktúry na ochranu a racionálne využívanie vôd		X									X	X	X	X
modernizácia a rozvoj cestnej infraštruktúry (komunikácie a chodníky)											X	X		X
úprava verejných priestranstiev, vytvorenie oddychových zón a úpravy verejnej zelene							X				X	X		X
budovanie sociálnej infraštruktúry,							X				X	X	X	X
budovanie podmienok pre voľnočasové aktivity mládeže a dospelých							X				X	X	X	X
rekonštrukcia budov v majetku obce (budova obecného úradu)							X				X	X	X	X
odpadové hospodárstvo		X									X	X	X	X
podpora úspor energie a využitia obnoviteľných zdrojov		X									X	X	X	X
protipovodňové opatrenia		X									X	X	X	X

Špecifický cieľ č. 2: Vytvorenie podmienok pre rozvoj oblasti cestovného ruchu

Opatrenie	Zdroje financovania - EU											Iné zdroje		
	ROP	OP ŽP	OP DOP	OP IS	OP VV	OP KHR	OP ZSI	OP V	OP Z	OP TP	PRV	dotácie	granty	vlastné zdroje
Fond	ERDF	ERDF, KF	ERDF, KF	ERDF	ERDF	ERDF	ESF	ESF	ERDF	ERDF	EAFRD			
využitie prírodných daností obce pre aktívny rozvoj cestovného ruchu						X					X	X		X
dobudovanie infraštruktúry cestovného ruchu						X					X	X		X
ponuka konkrétnych produktov cestovného ruchu pre rôzne cieľové skupiny						X					X	X		X
rozvoj remesiel a kultúrneho dedičstva											X	X	X	X
rozvoj ubytovacích služieb						X					X	X		X
podpora propagácie a prezentácie obce											X	X	X	X

Špecifický cieľ č. 3: Ľudské zdroje – vzdelávanie a informovanosť

Opatrenie	Zdroje financovania - EU											Iné zdroje		
	ROP	OP ŽP	OP DOP	OP IS	OP VV	OP KHR	OP ZSI	OP V	OP Z	OP TP	PRV	dotácie	granty	vlastné zdroje
Operačný program														
Fond	ERDF	ERDF, KF	ERDF, KF	ERDF	ERDF	ERDF	ESF	ESF	ERDF	ERDF	EAFRD			
rekvalifikačné kurzy v rôznych oblastiach – podnikateľské vzdelávanie vo vzťahu k cieľu 2, zamerané hlavne na rozvoj služieb a cestovného ruchu, vzdelávanie v oblasti PC a cudzích jazykov,							X	X			X	X	X	X
vzdelávanie špeciálne zamerané pre Rómov žijúcich v obci							X	X			X	X	X	X
environmentálne vzdelávanie všetkých občanov v obci – detí, mládeže, dospelých a dôchodcov pre oblasť separovaného zberu a ochrany životného prostredia							X	X			X	X	X	X
rozvoj informatizácie a informovanosti občanov				X							X	X	X	X
podporovať aktivity vytvárania verejných súkromných partnerstiev na princípe integrovaného rozvoja vidieka											X	X		X

Špecifický cieľ č.4: Územná príprava, príprava projektovej dokumentácie, príprava projektových zámerov

Opatrenie	Zdroje financovania - EU											Iné zdroje		
	ROP	OP ŽP	OP DOP	OP IS	OP W	OP KHR	OP ZSI	OP V	OP Z	OP TP	PRV	dotácie	granty	vlastné zdroje
Operačný program														
Fond	ERDF	ERDF, KF	ERDF, KF	ERDF	ERDF	ERDF	ESF	ESF	ERDF	ERDF	EAFRD			
spracovanie územného plánu a plánu zóny												X		X
príprava projektovej dokumentácie														X
príprava projektových zámerov														X

Vysvetlivky:

ERDF – Európsky fond regionálneho rozvoja
 KF – Kohézny fond
 ESF – Európsky sociálny fond
 EAFRD – Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
 ROP – Regionálny operačný program
 OP ŽP – Operačný program Životné prostredie
 OP DOP – Operačný program Doprava

- OP IS – Operačný program Informatizácia spoločnosti
- OP VV – Operačný program Výskum a vývoj
- OP KHR – Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast
- OP ZSI – Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia
- OP V – Operačný program Vzdelávanie
- OP Z – Operačný program Zdravotníctvo
- OP TP – Operačný program Technická pomoc
- PRV – Plán rozvoja vidieka
- X – potenciálny zdroj financovania
- * - potenciálny zdroj financovania v prípade, že obec bude členom MAS

Akčný plán obce Sucháň na roky 2007-2013

Opatrenia	Časový harmonogram	Užívatelia – cieľová skupina	Indikátory monitoringu	Finančná náročnosť – min/max v Sk *	Zdroje financovania **	Zodpovedná organizácia, partner
Vybudovanie kanalizácie a ČOV	2008 – 2013	Obyvatelia Návštevníci obce	Ochrana životného prostredia, Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce	*	EU, rozpočet obce štátne dotácie	Obec
Vybudovanie viacúčelového športového ihriska	2008 – 2010	Obyvatelia Návštevníci obce	Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce, Zvýšenie atraktivity obce, Zlepšenie služieb poskytovaných v oblasti CR	*	EU rozpočet obce štátne dotácie	Obec
Úprava verejných priestranstiev, vytvorenie oddychových zón a verejnej zelene, úprava miestneho potoka	2008 – 2013	Obyvatelia Návštevníci obce	Ochrana životného prostredia, Zvýšenie atraktivity obce, Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce	*	EU rozpočet obce štátne dotácie	Obec Neziskový sektor
Rekonštrukcia kultúrneho domu na polyfunkčný objekt	2007 – 2013	Obyvatelia Návštevníci obce	Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce, zlepšenie služieb poskytovaných obyvateľom	*	EU rozpočet obce štátne dotácie	Obec
Vybudovať bezbariérové prístupy do obecných budov	2008 – 2013	Obyvatelia Návštevníci obce	Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce, zlepšenie služieb poskytovaných obyvateľom, zlepšenie starostlivosti o postihnutých občanov	*	EU rozpočet obce štátne dotácie	Obec
Rozvoj ľudských zdrojov – rekvalifikačné kurzy, vzdelávanie v základnej škole – v oblasti PC, cudzích jazykov, záujmové krúžky, rekvalifikácie nezamestnaných	2008 – 2010	Obyvatelia	Tvorba nových pracovných miest, zlepšenie služieb poskytovaných obyvateľom	*	EU rozpočet obce, štátne dotácie	Obec Neziskový sektor
Pre rozvoj informovanosti miestnych občanov vydávať občasník – miestny spravodajca	2007 – 2010	Obyvatelia	Zvýšenie informovanosti obyvateľov, Zlepšenie služieb poskytovaných obyvateľom	*	Rozpočet obce štátne dotácie granty	Obec Neziskový sektor
Rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov v obci, vybudovanie nových chodníkov	2008 – 2013	Obyvatelia Návštevníci obce	Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce, Zlepšenie celkového vzhľadu obce, Zvýšenie atraktivity obce	*	EU rozpočet obce štátne dotácie	Obec
Vybudovať v obci denný stacionár s výdajom stravy	2008 – 2013	Obyvatelia	Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce, Zlepšenie služieb poskytovaných obyvateľom	*	EU rozpočet obce štátne dotácie	Obec Neziskový sektor

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SUCHÁŇ NA ROKY 2007 - 2013

Zriadiť v obci tzv. remeselný dom s možnosťou prezentácie typických remesiel	2008 – 2013	Obyvatelia Návštevníci obce	Zvýšenie atraktivity obce, Zlepšenie služieb poskytovaných v oblasti CR	*	EU rozpočet obce štátne dotácie	Obec Neziskový sektor
Podpora aktívneho turizmu – vznik konkrétnych produktov cestovného ruchu	2008 – 2013	Obyvatelia Návštevníci obce	Zvýšenie atraktivity obce, Zlepšenie služieb poskytovaných v oblasti CR	*	EU rozpočet obce štátne dotácie	Obec Neziskový sektor
Zriadiť v obci ďalšie náučné chodníky a cyklotrasu	2008 – 2013	Obyvatelia Návštevníci obce	Zvýšenie atraktivity obce, Zlepšenie služieb poskytovaných v oblasti CR	*	EU rozpočet obce štátne dotácie	Obec Neziskový sektor
Spracovať viacjazyčný propagačný materiál o obci	2008 -2013	Obyvatelia Návštevníci obce	Zvýšenie atraktivity obce, Zlepšenie služieb poskytovaných v oblasti CR	*	EU rozpočet obce štátne dotácie	Obec Neziskový sektor
Zavedenie separovaného zberu a vybudovanie zberného dvora, vybudovanie kompostoviska	2008 - 2013	Obyvatelia	Ochrana životného prostredia, Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce, Zlepšenie služieb poskytovaných obyvateľom	*	EU rozpočet obce štátne dotácie granty	Obec Neziskový sektor N.o. poskytujúca verejnoprospešné služby
Likvidácia čiernych skládok	2008 - 2013	Obyvatelia	Ochrana životného prostredia, Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce	*	rozpočet obce	Obec
Využívanie obnoviteľných zdrojov energie,	2008 - 2013	Obyvatelia	Ochrana životného prostredia, Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce, Tvorba nových pracovných miest	*	EU rozpočet obce	Obec Súkromný sektor Neziskový sektor
Riešenie sociálnej oblasti – starostlivosť o starých občanov – vývarovňa, opatrovateľská služba, denná starostlivosť o starých občanov	2008 - 2013	Obyvatelia	Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce, Zlepšenie služieb poskytovaných obyvateľom	*	EU rozpočet obce štátne dotácie granty	Obec N.o. poskytujúca verejnoprospešné služby
Zriadiť v obci komunitné centrum (internetová miestnosť, práčovňa, kuchyňa, vzdelávacie stredisko)	2007 - 2013	Obyvatelia	Zlepšenie služieb poskytovaných obyvateľom, Zvýšená informovanosť obyvateľov	*	EU rozpočet obce štátne dotácie	Obec
Podpora inovácie a konkurencieschopnosti jestvujúcich podnikateľských aktivít	2007 - 2013	Podnikatelia	Tvorba nových pracovných miest	*	EU Súkromné zdroje	Súkromný sektor
Zavádzanie moderných technológií vo výrobných a spracovateľských firmách	2007 - 2013	Podnikatelia	Tvorba nových pracovných miest	*	EU Súkromné zdroje	Súkromný sektor
Diverzifikácia poľnohospodárskych činností	2007 - 2013	Obyvatelia Miestni podnikatelia	Tvorba nových pracovných miest, Rast konkurencieschopnosti,	*	EU štátne dotácie súkromné zdroje	Súkromný sektor
Zriadenie ubytovacích kapacít v obci	2007 - 2013	Návštevníci obce	Zlepšenie služieb poskytovaných	*	EU	Súkromný sektor

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SUCHÁŇ NA ROKY 2007 - 2013

			v oblasti CR		štátne dotácie súkromné zdroje	
Zriadiť v obci informačné stredisko	2008 - 2013	Návštevníci obce	Zlepšenie služieb poskytovaných v oblasti CR	*	EU štátne dotácie súkromné zdroje	Obec Neziskový sektor
Podpora poskytovaníu služieb v obci	2008 - 2013	Obyvatelia Návštevníci obce	Zlepšenie služieb poskytovaných obyvateľom, Tvorba nových pracovných miest	*	EU štátne dotácie súkromné zdroje	Obec súkromný sektor
Obnova remesiel a podpora odbytu drobných výrobcov založením OOV	2008 - 2013	Obyvatelia Návštevníci obce	Zlepšenie služieb poskytovaných obyvateľom, Tvorba nových pracovných miest	*	EU štátne dotácie súkromné zdroje	Obec Súkromný sektor Neziskový sektor
Dopracovanie územno-plánovacej dokumentácie obce	2008 – 2013	Obyvatelia	Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce	*	EU, rozpočet obce, štátne dotácie	Obec
Spracovanie projektovej dokumentácie pre akcie investičného charakteru	2008 – 2013	Obyvatelia	Zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce	*	rozpočet obce, štátne dotácie	Obec

* odhad rozpočtu bude doplnený po vypracovaní štúdie alebo podrobnej projektovej dokumentácie

** uvedený je hlavný zdroj financovania, je nutné počítať so spolufinancovaním

Vzor projektového listu

Uvedený návrh projektového listu je vhodné rozpracovať pre projekty, ktoré budú vybrané na prípravu a realizáciu v najbližšom období, napr. 1 rok.

Názov projektu		
Špecifický cieľ č.....	Názov cieľa		
Opatrenie č.....	Názov opatrenia		
Odôvodnenie	Zdôvodnenie – dôvody, prečo to treba urobiť		
Hlavný cieľ projektu	Čo sa chce dosiahnuť		
Špecifické ciele projektu	Špecifické ciele – aktivity projektu – želateľné, merateľné zmeny Špecifický cieľ 1 Špecifický cieľ 2		
Cieľové skupiny	Vpísať cieľovú skupinu, skupiny		
Realizačné aktivity projektu (príklad:)			
Verejné obstarávanie Príprava a realizácia stavebného a technického zabezpečenia projektu Príprava staveniska Realizácia stavby Kolaudácia stavby, monitoring a zúčtovanie projektu			
Prepojenie k existujúcim programovým dokumentom			
Národné stratégie	NSRR, OP ŽP,		
Regionálne stratégie (krajské)	PHSEKR BBSK		
Iné stratégie (okresné, mikoregionálne, iné)	Akčný plán zamestnanosti subregiónu Rozvojová stratégia mikroregiónu....		
Finančný odhad Sk		
ZDROJE FINANCOVANIA (príklad)	NSRR – OP ŽP	- 95%	
	Vlastné zdroje	- 5%	
Monitoring a hodnotenie projektu (príklad)			
	Ukazovateľ	Východiskový stav	Cieľový stav
Plánované výstupy		
Očakávané konkrétne výsledky		
Odhadované dopady		

Partneri a spolupracujúce organizácie	
Doba trvania realizácie projektu	zahájenie projektu ukončenie projektu doba trvania projektu
Ziadateľ	Obec, združenie, mikroregión,....	
Zodpovednosť	Určenie osoby alebo skupiny, ktorá zabezpečí realizáciu plánovaných aktivít projektu	

Vzor súhrnnej tabuľky všetkých projektov:

Spec. Cieľ	Opatrenie	Názov projektu	Garant projektu	Pripravenosť projektu	Rozpočet	Zdroj financovania	Spolufin .	Termín
z PHSR	z PHSR	Napr. podľa názvu PD	Zodpovedná osoba, inštitúcia	Spracovaná PD Stavebné povolenie List vlastníctva	Celkový rozpočet	Operačný program, Nadácia, Štátny zdroj,...	%, Sk vlastné, úver,...	Dátum

2.2. Merateľné ukazovatele – monitoring

Akčné plánovanie je participatívny proces prípravy krátkodobého plánu, ktorý napomáha partnerom využívať dostupné zdroje na dosiahnutie ich spoločných cieľov na danom území. Plánovacia fáza je fáza, v ktorej sa myšlienka programu ďalej rozvíja do praktického plánu jednotlivých aktivít a postupov. V tejto fáze sa definujú a naplánujú jednotlivé aktivity a zdroje potrebné na ich realizáciu.

Monitorovanie je systematické a pravidelné zbieranie, analyzovanie a používanie informácií pre účely manažovania a rozhodovania. Monitorovanie splnenia **Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Sucháň** je možné na základe vyhodnotenia výsledkov ukazovateľov za jednotlivé cieľové oblasti. Indikátory budú presne stanovené v jednotlivých realizačných projektoch.

Ludské zdroje, sociálna infraštruktúra a podnikanie – ukazovatele:

- miera nezamestnanosti (v %)
- miera ekonomickej aktivity (v %)
- migračné saldo, prirodzený prírastok, celkový prírastok
- veková štruktúra obyvateľstva, index vitality a index starnutia
- počet detí v MŠ, ZŠ
- tvorba projektov v oblasti rozvoja ľudských zdrojov, percento úspešnosti projektov (v %)
- štruktúra obyvateľstva z hľadiska vzdelanosti a kvalifikácie (v %)
- zvýšená zamestnanosť marginálnych skupín (%)
- počet, kvalita a využiteľnosť sociálnych služieb
- počet vytvorených pracovných miest v súkromnom sektore
- počet zavedených nových výrobných činností
- počet inovovaných technológií

- zvýšenie produktivity práce
- zvýšenie konkurencieschopnosti podnikov

Rozvoj sociálnych služieb – ukazovatele:

- počet novostavaných bytov
- počet stoličiek a postelí v oblasti sociálnych služieb
- zvýšenie investičnej činnosti v obci (v %)
- príjmová úroveň domácností a kúpna sila obyvateľstva
- úspešnosť realizácie projektových zámerov (%)

Ochrana životného prostredia – ukazovatele:

- napojenosť obyvateľstva na verejnú kanalizačnú sieť (v %)
- miera využívania obnoviteľných zdrojov energie (v %)
- množstvo odpadu pozbieraného separovane (druh/t)
- množstvo recyklovaného odpadu (t)
- množstvo vytvoreného komunálneho odpadu na obyvateľa (kg/rok/obyv.)
- množstvo biologického odpadu (t)
- počet vysadených stromov a kríkov
- výmera novovytvorenej verejnej zelene (m²)

Rozvoj technickej infraštruktúry – ukazovatele:

- napojenie obyvateľov na inžinierske siete (%)
- rekonštruované obecné budovy (m², počet vymenených okien, množstvo ušetrenej energie na vykurovanie)
- km opravených/novostavaných chodníkov, km novostavaných cyklistických chodníkov a km opravených/novostavaných miestnych komunikácií,
- rozšírenie inžinierskych sietí (merná jednotka: km a napojenie obyvateľstva v %)
- počet návštevníkov verejného internetového klubu (počet)
- počet novopostavených bytov a rodinných domov

Rozvoj zahraničnej ako aj domácej spolupráce – ukazovatele:

- množstvo spoločných projektov so zahraničnými i domácimi partnermi (počet projektov)
- príchod zahraničných i domácich investícií do obce (počet investícií)
- zvýšená návštevnosť obce turistami (počet turistov)

2.3 Princípy koncentrácie podporných nástrojov štrukturálnej politiky

Mestá predstavujú najvýznamnejšiu úlohu v hospodárskom, sociálnom a kultúrnom rozvoji a svojou ekonomickou priestorovou gravitáciou sú hybnou silou rozvoja aj okolitých a vidieckych sídel. Platí, že čím je mesto väčšie a ekonomicky silnejšie, tým viac ovplyvňuje sociálno-ekonomickú situáciu a v čoraz širšom priestore. Pre regionálny rozvoj je preto nevyhnutá aj úzka spolupráca sídel okolo jadier a centier hospodárskeho rozvoja. Stratégia uplatňovania princípu koncentrácie regionálneho rozvoja v Národnom strategickom referenčnom rámci sa premieta do kategorizácie sídel v podobe inovačných a kohéznych pólov rastu a ostatných sídel.

V zásade sú inovačné póly rastu určené pre koncentráciu podpory na rozvoj znalostnej ekonomiky a rast konkurencieschopnosti Slovenskej republiky na voľnom európskom trhu, kohézne póly rastu pre podporu zabezpečenia rastu kvality a dostupnosti služieb pre obyvateľov vidieka a podpora ostatných sídel je zameraná na ekonomické oživenie vidieka.

Kategórie a priority rozvoja mestských území a inovačných pólů rastu:

inovačné póly rastu sa hierarchicky členia na:

- centrum osídlenia celoštátneho až medzinárodného významu (krajské mesto)
- centrum osídlenia regionálneho významu v rámci jadrového pásma ťažiska osídlenia 1. stupňa
- centrum osídlenia regionálneho významu v rámci prímestského pásma ťažiska osídlenia 1. stupňa
- centrum osídlenia regionálneho až nadregionálneho významu ako jadro ťažiska osídlenia 2. stupňa
- centrum osídlenia regionálneho významu

záujmové územia inovačného pólu rastu boli vymedzené na základe podkladov Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001), kde boli definované a vymedzené ťažiská osídlenia. Záujmové územia inovačných pólů rastu boli vymedzené okolo centier osídlenia celoštátneho až medzinárodného významu (krajské mesto) a okolo centier osídlenia regionálneho až nadregionálneho významu tvoriacich jadro ťažiska osídlenia 2. stupňa. Záujmové územie inovačného pólu rastu pozostáva z katastrálnych území jadrového a prímestského pásma ťažisk osídlenia 1. stupňa a ťažisk osídlenia 2. stupňa

kohézne póly rastu sa hierarchicky členia podľa svojej polohy v systéme osídlenia na:

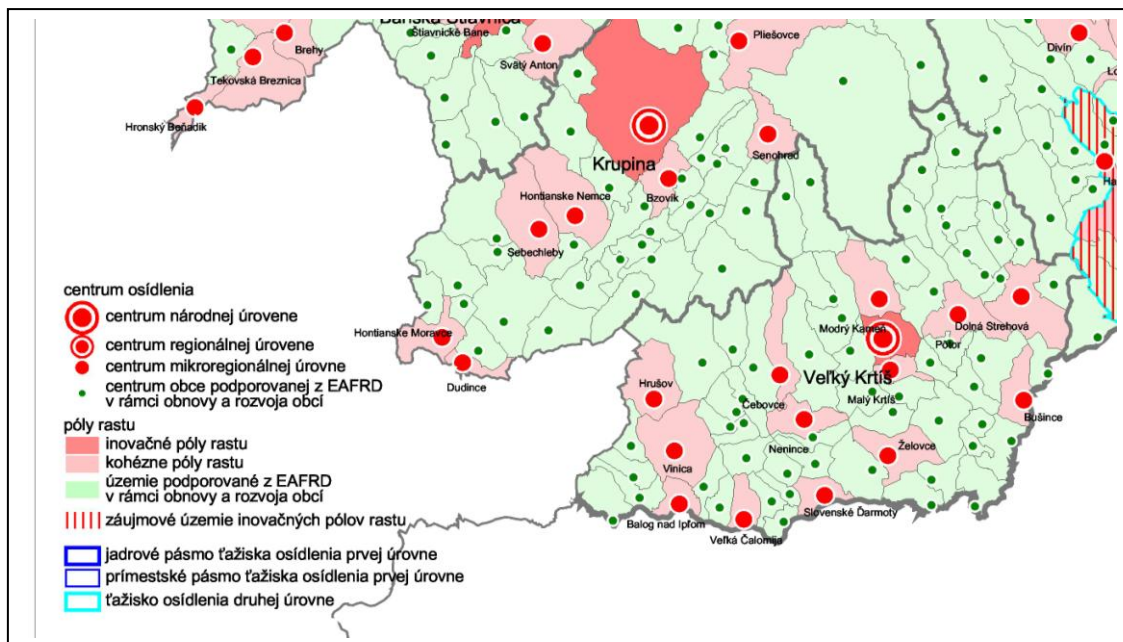
- mikroregionálne centrum ležiace v záujmovom území inovačného pólu rastu vymedzeného jadrovým pásmom ťažiska osídlenia 1. stupňa
- mikroregionálne centrum ležiace v záujmovom území inovačného pólu rastu vymedzeného prímestským pásmom ťažiska osídlenia 1. stupňa
- mikroregionálne centrum ležiace v záujmovom území inovačného pólu rastu vymedzeného ťažiskom osídlenia 2. stupňa
- mikroregionálne centrum mimo záujmového územia inovačných pólů rastu

obce mimo inovačných a kohéznych pólů rastu sa členia podľa ich lokalizácie v systéme osídlenia na:

- obec záujmového územia inovačného pólu rastu vymedzeného jadrovým pásmom ťažiska osídlenia 1. stupňa
- obec záujmového územia inovačného pólu rastu vymedzeného prímestským pásmom ťažiska osídlenia 1. stupňa
- obec záujmového územia inovačného pólu rastu vymedzeného ťažiskom osídlenia 2. stupňa
- obec v ostatnom území.

Obec Sucháň je zaradená ako obec mimo záujmového územia inovačných pólů rastu, to znamená, že na svoje projekty v rámci témy „Renovácia obcí“ bude čerpať podporu z Programu rozvoja vidieka z osi 3, prípadne v rámci pripravenej stratégie LEADER z osi 4.

Mapa: póly rastu v okrese Veľký Krtíš

Zdroj: MVaRR SR, august 2007

2.4. Prehľad možných zdrojov financovania zo zdrojov EÚ

A. Štrukturálne fondy:

V programovacom období 2007 – 2013 bude realizovaná podpora regiónom prostredníctvom dvoch štrukturálnych fondov a kohézneho fondu, ktoré predstavujú nástroje politiky súdržnosti:

- Kohézny fond
- Európsky sociálny fond
- Európsky fond regionálneho rozvoja

Priority NSRR sa budú implementovať prostredníctvom siedmych operačných programov v ciele Konvergencia, troch viac cieľových operačných programov (pre cieľ Konvergencia i cieľ Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť) a jedného operačného programu v ciele Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť.

Národný strategický referenčný rámec (NSRR) je základným strategickým dokumentom Slovenskej republiky pre využívanie fondov Európskej únie v rokoch 2007 – 2013. Stanovuje národné priority, ktoré budú spolufinancované zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu v budúcom programovom období v nadväznosti na Strategické usmernenia Spoločenstva, ktoré definujú rámec pre intervencie fondov na európskej úrovni.

Obsahom Národného strategického referenčného rámca je analýza súčasnej situácie Slovenskej republiky, vízia a stratégia hospodárskeho a sociálneho rozvoja Slovenska vrátane priorít NSRR, členenie stratégie na operačné programy a financovanie NSRR.

Strategický cieľ na roky 2007 – 2013 formulovaný ako: „**Výrazne zvýšiť do roku 2013 konkurencieschopnosť a výkonnosť regiónov a slovenskej ekonomiky a zamestnanosť pri**

rešpektovaní trvalo udržateľného rozvoja“ predstavuje nielen pokračovanie trendu približovania sa úrovni EÚ-15 z hľadiska ekonomickej výkonnosti, ale jeho naplnenie predpokladá uskutočnenie kvalitatívnych a štrukturálnych zmien potrebných na zvýšenie konkurencieschopnosti Slovenska a jeho regiónov, a tiež zvýšenie kvality života občanov Slovenskej republiky.

Na základe východísk stratégie a v nadväznosti na vytýčený cieľ Slovenskej republiky je stratégia NSRR postavená na troch strategických prioritách a ich troch cieľoch, ktoré sa bude snažiť prostredníctvom financovania projektov v programovom období 2007 – 2013 naplniť.

Strategická priorita	Cieľ strategickej priority
1. Infraštruktúra a regionálna dostupnosť	Zvýšenie hustoty vybavenia regiónov infraštruktúrou a zvýšenie efektívnosti s ňou súvisiacich verejných služieb
2. Vedomostná spoločnosť	Rozvoj zdrojov trvalo udržateľného ekonomického rastu a zvyšovanie konkurencieschopnosti priemyslu a služieb.
3. Ľudské zdroje	Zvýšenie zamestnanosti, rast kvality pracovnej sily pre potreby vedomostnej spoločnosti a zvýšenie sociálnej inklúzie rizikových skupín

Horizontálne priority sú svojím charakterom a vplyvmi prierezovými témami všetkých priorit a budú rešpektované pri každom projekte/skupine projektov operačných programov, bez ohľadu na podporovanú tému alebo územie:

Horizontálna priorita	Cieľ horizontálnej priority
A. marginalizované rómske komunity	Zvýšenie zamestnanosti a vzdelanostnej úrovne MRK a zlepšenie ich životných podmienok
B. rovnosť príležitostí	Zabezpečiť rovnosť príležitostí pre všetkých a predchádzanie všetkým formám diskriminácie
C. trvalo udržateľný rozvoj	Zabezpečenie environmentálnej, ekonomickej a sociálnej udržateľnosti ekonomického rastu
D. informačná spoločnosť	Rozvoj inkluzívnej informačnej spoločnosti

Aktuálny zoznam Operačných programov

Operačný program	Riadiaci orgán	SO/RO prvej úrovne	Fond
1. Regionálny operačný program	MVRR SR	SO/RO na úrovni NUTS 3	ERDF
2. Životné prostredie	MŽP SR	–	ERDF, KF
3. Doprava	MDPT SR	–	ERDF, KF
4. Informatizácia spoločnosti	ÚV SR	MF SR	ERDF
5. Výskum a vývoj	MŠ SR	Agentúra MŠ SR pre štrukturálne fondy EÚ	ERDF
6. Konkurencieschopnosť a hospodársky rast	MH SR	SARIO, NADSME, SACR, SEA	ERDF
7. Zamestnanosť a sociálna inklúzia	MPSVR SR	Sociálna implementačná agentúra, Fond sociálneho rozvoja	ESF
8. Vzdelávanie	MŠ SR	Agentúra MŠ SR pre štrukturálne fondy EÚ, MZ SR	ESF
9. Zdravotníctvo	MZ SR	–	ERDF
10. Technická pomoc	MVRR SR	–	ERDF
11. Bratislavský kraj	MVRR SR	–	ERDF

Koordinovaná podpora vidieckych oblastí sa bude spolufinancovať na základe dohodnutých demarkačných línií zo štrukturálnych fondov a z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka tak, aby sa vyčlenené prostriedky využili efektívne a aby vidiecke obyvateľstvo pomoc zreteľne pocítilo. Demarkačné línie medzi podporou zo štrukturálnych fondov a EAFRD sa dohodnú najmä pre projekty alebo skupiny projektov zamerané na zlepšenie kvality života vo vidieckych oblastiach, na vytváranie a udržiavanie pracovných miest, na podporu konkurencieschopnosti podnikov a služieb na vidieku, ako aj na koordinovanú ochranu chránených území v rámci NATURA 2000.

B. Nástroje podpory politiky rozvoja poľnohospodárstva a vidieka

V novom programovacom období sa upravuje úloha nástrojov, ktoré poskytujú pomoc rozvoju vidieka, konkrétne Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka podľa nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005 z 20. septembra 2005 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV), a pre odvetvie rybného hospodárstva, konkrétne Európskeho fondu pre rybné hospodárstva (EFRH). Tieto nástroje sa začlenia do nástrojov spoločnej poľnohospodárskej politiky a spoločnej politiky rybného hospodárstva a budú sa skoordinať s nástrojmi politiky súdržnosti.

Stratégia rozvoja vidieka je postavená na štyroch osiach, pričom pre každú os sú stanovené nasledovné priority:

priority pre os 1: zlepšenie konkurencieschopnosti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva

1. podpora modernizácie, inovácie a efektivity agropotravinárskeho a lesníckeho sektora
2. prehľbovanie vedomostí a zvyšovanie odborného prehľadu v oblasti agropotravinárstva a lesníctva

priority pre os 2: zlepšenie životného prostredia a krajiny

1. zachovanie biodiverzity na vidieku a poľnohospodárskych a lesohospodárskych systémov s vysokou prírodnou hodnotou
2. zachovanie a zlepšenie kvality podzemných a povrchových vôd
3. zachovanie a zlepšenie kvality poľnohospodárskej a lesnej pôdy
4. zmiernenie dôsledkov klimatických zmien

priority pre os 3: kvalita života vo vidieckych oblastiach a diverzifikácia vidieckeho hospodárstva

1. vytváranie pracovných príležitostí na vidieku
2. podpora vzdelávacích aktivít
3. obnova a rozvoj obcí, občianskej vybavenosti a služieb
4. vytváranie miestnych partnerstiev

priorita pre os 4: LEADER

1. zlepšovanie správy (manažmentu) a riadenia a mobilizácia rozvojového potenciálu vo vidieckych oblastiach

Národný strategický plán rybného hospodárstva na roky 2007 – 2013 stanoví podmienky na čerpanie Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo. Na podmienky v SR sa vzťahuje:

OS 2: akvakultúra, vnútrozemský rybolov, spracovanie a marketing produktov rybolovu a akvakultúry

OS 3: opatrenia spoločného záujmu

OS 5: technická pomoc

